

Zadeva C-445/06

Danske Slagterier

proti

Zvezni republiki Nemčiji

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe,
ki ga je vložilo Bundesgerichtshof)

„Ukrepi z enakim učinkom – Zdravstveni pregledi – Trgovina znotraj Skupnosti –
Sveže meso – Veterinarski pregledi – Nepogodbena odgovornost države članice –
Zastaralni rok – Določitev škode“

Sklepni predlogi generalne pravobranilke V. Trstenjak, predstavljeni
4. septembra 2008 . . . . . I - 2124
Sodba Sodišča (veliki senat) z dne 24. marca 2009 . . . . . I - 2168

Povzetek sodbe

1. *Kmetijstvo – Približevanje zakonodaj na področju zdravstvenih pregledov – Trgovina s svežim mesom znotraj Skupnosti – Veterinarski pregledi – Direktivi 64/433 in 89/662 – Nepravilen prenos in uporaba – Obveznost države članice, da povrne škodo, nastalo posameznikom (člen 28 ES; Direktiva Sveta 64/433, kakor je bila spremenjena z direktivama 91/497 in 89/662)*
2. *Pravo Skupnosti – Pravice, dane posameznikom – Kršitev države članice – Obveznost povrnitve škode, nastale posameznikom*

3. *Pravo Skupnosti – Pravice, dane posameznikom – Kršitev države članice – Obveznost povrnitve škode, nastale posameznikom (člen 226 ES)*
4. *Pravo Skupnosti – Pravice, dane posameznikom – Kršitev obveznosti prenosa direktive, ki jo je storila država članica – Obveznost povrnitve škode, nastale posameznikom*
5. *Pravo Skupnosti – Pravice, dane posameznikom – Kršitev države članice – Obveznost povrnitve škode, nastale posameznikom (člena 226 ES in 234 ES)*

1. Načelo odgovornosti države za škodo, povzročeno posameznikom zaradi kršitev prava Skupnosti, za katero odgovarja država, je vsebovano v sistemu Pogodbe. Oškodovanci imajo pravico do odškodnine, če so izpolnjeni trije pogoji, in sicer: namen kršenega pravila prava Skupnosti je, da posameznikom priznava pravice, kršitev tega pravila mora biti dovolj resna in obstajati mora neposredna vzročna zveza med to kršitvijo in škodo, povzročeno oškodovancem.

V zvezi s tem, glede prvega pogoja, člen 28 ES ima neposreden učinek, torej posameznikom daje pravice, na katere se lahko sklicujejo neposredno pred nacio-

nalnimi sodišči, in kršitev te določbe je lahko podlaga za odškodnino.

Pravica, ki jo daje člen 28 ES, je natančneje določena in pojasnjena z Direktivo 64/433 o zdravstvenih pogojih za proizvodnjo in trženje svežega mesa, kakor je bila spremenjena z direktivama 91/497 in 89/662 o veterinarskih pregledih v trgovini znotraj Skupnosti glede na vzpostavitev notranjega trga. Prosti pretok blaga je namreč eden od ciljev teh direktiv, ki skušajo z odpravljanjem razlik med državami članicami na področju zdravstvenih predpisov za sveže meso spodbujati trgovino znotraj Skupnosti. Zlasti prepoved preprečevanja uvoza svežega mesa, ki je določena za države članice – razen kadar blago ne izpolnjuje pogojev iz direktiv Skupnosti ali v nekaterih zelo posebnih okoliščinah, kot na primer ob epidemijah – daje posameznikom pravico tržiti sveže meso v skladu z zahtevami Skupnosti v drugi državi članici.

Iz tega izhaja, da se lahko posamezniki, ki jim je nastala škoda zaradi nepravilnega prenosa ali uporabe direktiv 64/433 in 89/662, sklicujejo na pravico do prostega pretoka blaga, da bi utemeljili odgovornost države za kršitev prava Skupnosti.

čezmerno otežujejo uveljavljanja pravic, ki izhajajo iz pravnega reda Skupnosti. V zvezi s tem je nacionalni triletni prekluzivni rok razumen.

(Glej točke 19, 20, od 22 do 24, 26 in točko 1 izreka.)

2. Kadar ni ustrezne zakonodaje Skupnosti, mora nacionalni pravni red vsake države članice določiti pristojna sodišča in podrobna postopkovna pravila sodnih postopkov za varstvo pravic posameznikov, ki izhajajo iz prava Skupnosti. Država mora torej posledice škode, povzročene posameznikom s kršitvijo prava Skupnosti, odpraviti v okviru nacionalnih predpisov o odgovornosti, pri čemer morajo pogoji, določeni z nacionalnimi zakonodajami na področju povrnitve škode, zlasti roki, spoštovati načeli enakovrednosti in učinkovitosti.

Vendar mora biti zastaralni rok določen vnaprej, da bi izpolnil svoj namen zagotavljanja pravne varnosti. Položaj, za katerega je značilna velika pravna negotovost, lahko pomeni kršitev načela učinkovitosti, saj bi lahko bila povrnitev škode, nastale posameznikom s kršitvami prava Skupnosti, za katere je odgovorna država članica, dejansko čezmerno otežena, če ti ne bi mogli z razumno gotovostjo določiti veljavnega zastaralnega roka. Nacionalno sodišče mora ob upoštevanju vseh elementov v zvezi s pravnim položajem in dejanskim stanjem v času nastanka dejstev iz postopka v glavni stvari in ob upoštevanju načela učinkovitosti preveriti, ali je bila za zadevno osebo uporaba roka iz nacionalnega predpisa po analogiji za odškodninske zahtevke v zvezi s škodo, ki je nastala, ker je zadevna država članica kršila pravo Skupnosti, dovolj predvidljiva.

Kar zadeva to zadnje načelo, je s pravom Skupnosti združljiva določitev razumnih prekluzivnih rokov za vložitev pravnih sredstev zaradi pravne varnosti. Ti roki namreč dejansko ne onemogočajo ali

V zvezi z združljivostjo uporabe takega roka po analogiji z načelom enakovrednosti mora prav tako nacionalno sodišče

preveriti, ali niso bili zaradi te uporabe pogoji za odškodnino za škodo, ki je nastala posameznikom, ker je ta država članica kršila pravo Skupnosti, manj ugodni od tistih za odškodnino za podobno škodo na podlagi nacionalnega prava.

Poleg tega je ob upoštevanju posebnosti postopka na podlagi člena 226 ES glede na nacionalna postopkovna pravila načelo enakovrednosti spoštovano v nacionalni ureditvi, v kateri ni predvideno pretrganje ali zadržanje zastaranja, kadar je Komisija začela tak postopek.

(Glej točke od 31 do 35.)

(Glej točke 39, 42, 45, 46 in točko 2 izreka.)

3. Pravo Skupnosti ne zahteva, da se, kadar je Komisija Evropskih skupnosti začela postopek zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES, zastaranje odškodninskega zahtevka iz naslova odškodninske odgovornosti države za kršitev prava Skupnosti, predvidenega v nacionalni ureditvi, pretrga ali zadrži do konca tega postopka.
4. Pravo Skupnosti ne nasprotuje temu, da začne zastaralni rok za odškodninsko tožbo zoper državo zaradi nepravilnega prenosa direktive teči od datuma nastanka prvih škodljivih posledic tega nepravilnega prenosa, pri čemer je mogoče pričakovati njegove nadaljnje škodljive posledice, čeprav je ta datum pred datumom pravnega prenosa te direktive.

Dejstvo, da vložitev tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti ne pretrga ali zadrži zastaranja, posamezniku namreč ne onemogoča ali pretirano otežuje uveljavljanja pravic, ki jih ima na podlagi prava Skupnosti, saj lahko posameznik vloži odškodninski zahtevek v okviru podrobnih pravil, določenih v zvezi s tem v nacionalnem pravu, ne da bi moral čakati na izdajo sodbe, s katero je ugotovljeno, da je država članica kršila pravo Skupnosti.

Dejstvo, da zastaralni rok, določen z nacionalnim pravom, začne teči od tega datuma, namreč dejansko ne onemogoča ali čezmerno otežuje uveljavljanja pravic, ki jih daje pravo Skupnosti.

(Glej točki 49, 56 in točko 3 izreka.)

5. Pravo Skupnosti ne nasprotuje uporabi nacionalne ureditve, v kateri je določeno, da posameznik ne more dobiti odškodnine za škodo, katere nastanka namenoma ali iz malomarnosti ni odvrnil z uporabo pravnega sredstva, če se lahko uporaba tega pravnega sredstva od oškodovanca razumno zahteva, pri čemer je predložitveno sodišče pristojno, da to preveri ob upoštevanju vseh okoliščin zadeve iz postopka v glavni stvari.

Verjetnost, da bo nacionalno sodišče vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ali dejstvo, da je pri Sodišču vložena tožba zaradi neizpolnitve obveznosti, sama po sebi nista zadosten razlog za sklep, da uporaba pravnega sredstva ni ustrezna.

Prvič, pojasnila, ki jih nacionalno sodišče dobi na podlagi predloga za sprejetje predhodne odločbe, mu namreč omogočijo lažjo uporabo prava Skupnosti, tako da

zaradi uporabe tega instrumenta sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči za zadevno osebo uveljavljanje pravic, ki jih ima iz prava Skupnosti, nikakor ne postane čezmerno oteženo. Zato neuporaba pravnega sredstva na podlagi edinega razloga, da bo verjetno vložen predlog za sprejetje predhodne odločbe, ni razumna.

Drugič, postopek na podlagi člena 226 ES je popolnoma neodvisen od nacionalnih postopkov in jih ne nadomešča. Tožba zaradi neizpolnitve obveznosti je namreč objektivni nadzor zakonitosti v splošnem interesu. Čeprav je lahko rezultat take tožbe v interesu zadevne osebe, je zanjo vseeno ustrezno, da se izogne nastanku škode z uporabo vseh razpoložljivih sredstev, to je z uporabo razpoložljivih pravnih sredstev.

(Glej točke 65, 67, 69 in točko 4 izreka.)